

POGLAVJE 10

BRUTO DOMAČI PROIZVOD

Tabela 10.1. Bruto domači proizvod, bruto domači proizvod na prebivalca in bruto domači proizvod na prebivalca po kupni moči leta 2005 oz. 2006

Država	BDP na prebivalca (v EUR) (2006)	BDP na prebivalca po kupni moči (v EUR) (2005)	Stopnja realne rasti BDP (2006)
EU-15	n.p.	25.400	2,8
Avstrija	31.100	28.700	3,3
Belgija	29.800	27.600	2,8
Danska	40.400	29.100	3,9
Finska	31.900	26.200	5,0
Francija	28.400	25.500	2,0
Grčija	17.600	19.200	4,3
Irska	41.300	32.100	5,7
Italija	25.100	24.100	1,9
Luksemburg	71.500	58.000	6,1
Nemčija	28.000	25.700	2,9
Nizozemska	32.300	28.900	3,0
Portugalska	14.700	16.700	1,2
Španija	22.200	23.100	3,9
Švedska	33.700	26.900	4,1
Velika Britanija	31.300	27.300	3,1
Nove članice EU			
Ciper	18.900	19.500	4,0
Češka republika	11.000	17.100	6,4
Estonija	9.700	13.400	11,2
Latvija	7.100	11.000	11,9
Litva	7.000	12.200	7,7
Madžarska	8.900	14.300	3,9
Malta	12.600	16.200	3,4
Poljska	7.100	11.700	6,1
Slovaška	8.200	12.900	8,5
Slovenija	15.200	18.700	5,7
Ostale izbrane države			
Hrvaška	n.p.	11.400	4,8
ZDA	n.p.	35.000	2,9
Japonska	n.p.	25.500	2,4

Vir: Eurostat, 2007, SURS, 2007.

Analiziraj zgornjo tabelo. Katere države imajo največji BDP per capita? Katere pa so gospodarsko najmočnejše? Ali meniš, da imajo prebivalci držav z večjim BDP per capita tudi višji življenjski standard kot prebivalci držav z manjšim BDP per capita? Pojasni s primeri (primerjaj na primer Avstrije in Finske). Od česa je to odvisno? (Pomoč: Deloma si pri odgovoru lahko pomagaš z razlago v točki 10.2.3.)

Slovenija je v letu 2007 imela povprečno 3,8% inflacijo. Če bi se tudi nominalni BDP v letu 2007 povečal glede na predhodno leto za 3,8%, bi to pomenilo, da je realni BDP ostal enak kot v letu 2004. Fizični obseg proizvodnje, to je količina končnih proizvodov in storitev, proizvedena v letu 2007 bi bila enaka kot v letu 2006. Realni BDP bi bil torej v letu 2007 in 2006 enak, nominalni BDP pa bi bil v letu 2007 za 3,8 % večji kot v letu 2006.

V bivši Jugoslaviji se je zaradi visoke inflacije nominalni BDP v zadnjih štiridesetih letih povečal za nekaj stotisočkrat ne upoštevaje dveh dominacij, realni BDP pa se je povečal samo tri- do petkrat.

Gospodarska rast Slovenije po osamosvojitvi

Slovensko gospodarstvo se je takoj po osamosvojitvi srečevalo s precejšnjimi težavami zaradi izgube jugoslovanskega trga ter zaradi razpada starega institucionalnega sistema in začetka graditve novega. To se je pokazalo v letnih stopnjah rasti slovenskega gospodarstva, ki so bile do leta 1993 občutno negativne. Leta 1993 smo prvič dosegli pozitivno gospodarsko rast. Leta 1994 in 1995 se je opazno povečala in s tem "dokazovala slovenski gospodarski čudež". Po letu 1996 se je stopnja rasti BDP upočasnila. K temu naj bi po oceni Evropske unije prispeval zlasti prepočasen postopek lastninjenja, sorazmerno visoka inflacija, zaostajanje pri uvajanju konkurence v nekatere sektorje in pri povečevanju konkurenčnosti zlasti slovenske industrije ter počasno prilagajanje predpisom EU, ki omogočajo večjo vpetost v evropski in svetovni trg. Po visoki stopnji gospodarske rasti v letih 1999 (5,6%) je realna rast bruto domačega proizvoda v letu 2000 znašala 3,9%, s tendenco zniževanja do leta 2003 (2,5%) in ponovnim dvigom rasti v kasnejših letih. Na upočasnitev gospodarske rasti so vplivali notranji in zunanji dejavniki, na eni strani gre predvsem za krčenje investicijske aktivnosti, na drugi strani pa za vpliv poslabšanja gospodarskih razmer v mednarodnem okolju.

Tabela 10.3. Stopnje rasti BDP Slovenije v letih 1994– 2007 in ocena za leto 2008

Leto	Stopnja rasti BDP ¹⁾
1994	5,3
1995	4,1
1996	3,6
1997	4,8
1998	3,6
1999	5,6
2000	4,1
2001	2,7
2002	3,5
2003	2,7
2004	4,2
2005	4,1
2006	5,7
2007	5,8
2008 ²⁾	4,6

Opomba:

- 1) Do leta 1995 so za izračun uporabljene stalne cene iz leta 1992, od leta 1996 do leta 2000 stalne cene iz leta 1995 in od leta 2001 stalne cene iz leta 2000.
- 2) Ocena UMAR.

Vir: Ekonomsko ogledalo, različne številke.

Primerjaj stopnje rasti Slovenije za leto 2006 s stopnjami rasti BDP drugih držav, ki so prikazane v spodnji tabeli. Zakaj se pojavljajo takšne razlike v stopnji rasti med državami? Katera država Evropske unije je leta 2006 dosegala najvišjo in katera najnižjo stopnjo rasti? Kako bi ocenil(a) Slovenijo glede na ostale nove države članice EU?

Tabela 10.4: Stopnje rasti BDP in stopnje inflacije nekaterih držav v letu 2006

Država	Stopnja rasti BDP (v %)	Stopnja inflacije (v %) ¹⁾
EU-15	2,8	2,2
Avstrija	3,3	1,7
Belgija	2,8	2,3
Danska	3,9	1,9
Finska	5,0	1,3
Francija	2,0	1,9
Grčija	4,3	3,3
Irska	5,7	2,7
Italija	1,9	2,2
Luksemburg	6,1	3,0
Nemčija	2,9	1,8
Nizozemska	3,0	1,7
Portugalska	1,2	3,0
Španija	3,9	3,6
Švedska	4,1	1,5
Velika Britanija	3,1	2,3
Nove članice EU		
Ciper	4,0	2,2
Češka republika	6,4	2,1
Estonija	11,2	4,4
Latvija	11,9	6,6
Litva	7,7	3,8
Madžarska	3,9	4,0
Malta	3,4	2,6
Poljska	6,1	1,3
Slovaška	8,5	4,3
Slovenija	5,7	2,5
Ostale države		
Hrvaška	4,8	n.p.
ZDA	2,9	3,4 (l. 2005)
Japonska	2,4	-0,3 (l. 2005)

Opomba:

1) Indeks življenjskih potrebščin; povprečje leta.

Vir: Eurostat, 2007.

Tabela 10.6: Izračun BDP za Slovenijo po treh metodah za leto 2006 (v mio SIT)

a) metoda izdatkov

Kategorija izdatkov	Vrednost v mio SIT	Delež v BDP (v %)
Končna poraba	5.299.860	72,6
Gospodinjstva (C)	3.896.317	53,4
Država (G)	1.403.543	19,2
Bruto investicije (I)	2.068.981	28,4
Investicije v osnovna sredstva	1.907.462	26,1
Spremembe zalog	161.519	2,2
Neto izvoz (X-M)	-72.214	-1,0
Izvoz	4.916.115	67,4
Uvoz	4.988.323	68,4
Bruto domači proizvod	7.296.627	100

b) metoda dohodkov

Kategorija dohodkov	Vrednost v mio SIT	Delež v BDP (v %)
Sredstva za zaposlene (bruto plače)	3.750.357	51,4
Bruto poslovni presežek	1.887.901	25,9
Poraba stalnega kapitala	986.525	13,5
Neto poslovni presežek	901.376	12,4
Davki na proizvodnjo in uvoz	946.332	15,5
Minus subvencije	157.698	2,2
Bruto raznovrstni dohodek	683.720	9,4
Bruto domači proizvod	7.296.627	100,0

c) metoda dodane vrednosti

Kategorija dohodkov	Vrednost v mio SIT
Dodana vrednost (proizvodnja – vmesna poraba)	6.383.448
Neto davki na proizvodnjo in uvoz	946.332
Bruto domači proizvod	7.296.627

Vir: Umar – Pomladansko poročilo 2008; Statistični letopis, 2007.

Izračunaj BDP Slovenije za leto 2007 po metodi izdatkov. Podatke za izračun poišči v Statističnem letopisu (naslov za internet: <http://www.sigov.si/>). Primerjaj izračune z letom 2006.